

Waardevol Tiel

WERKGROEP VOOR CULTUURHISTORIE EN LEEFOMGEVING
UITGAVE NOVEMBER 2024 NO. 10

WAARDEVOL TIEL

voortzetting van
Milieuwerkgroep Tiel

www.waardevoltiel.nl

Voorzitter:
Arnoud Reijnen

Secretaris:
John van Mil
De Kranshof 86
4005 DC Tiel
john@vanmil-tiel.nl
06-53757004

Penningmeester:
Ronald van Lith
Wadenoyenlaan 279
4006 AD Tiel
rhvanlith@gmail.com
contributies/donaties
ING betaalrekening:
NL17INGB0003386081
t.n.v.

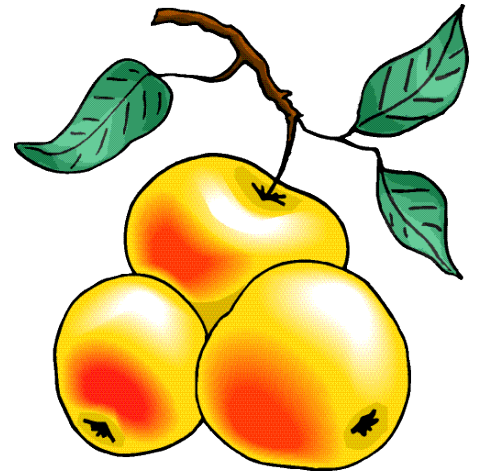
“WAARDEVOL TIEL”
werkgr cultuurhistorie/leef-
omg. te Tiel
BIC : INGBNL2A

Info en contact:
waardevoltiel@gmail.com

Redactie: [Ton Schiltmans](#)

Pluktuin

Met een bijeenkomst op 16 oktober in de aula van Thedingsweert, is weer een stapje gezet in de realisatie van voedselbos Lingerijk. Daar was een groep van circa dertig belangstellenden, en mogelijke toekomstige

vrijwilligers voor het voedselbos, aanwezig om mee te denken met het voorlopig bestuur hoe de organisatie handen en voeten te geven. Want dit bestuur, dat nu nog meeloopt met ambtenaren van de gemeente, maar op weg is naar de vorming van een zelfstandige organisatie, zal ondersteunende vrijwilligers naast zich nodig hebben. Daar hangt de levensvatbaarheid van de organisatie wel van af. Maar met de opkomst in de goed gevulde aula lijkt er voorlopig geen reden te zijn om daar zorgen over te hebben.

Er is inmiddels ook al veel bereikt: het ontwerp van het park is gereed en dankzij enkele stevige subsidies kan binnenkort met het grondwerk worden begonnen. Daaraan vooraf is onlangs het hoog opgeschoten wilde gewas alvast gemaaid. Het grondwerk houdt in dat het terrein een geaccidenteerde vorm krijgt, waarbij het huidige maaiveld aan de oostkant wordt opgehoogd en tevens een geluidswal langs de zijde van de Schaarsdijkweg wordt opgeworpen. Die ophogingen gebeuren tevens om af te graven grond uit het overige deel van het gebied weg te werken, zodat er geen grond naar elders afgevoerd hoeft te worden. Want de bedoeling is ook dat het park in hoogte van lieverlede af gaat lopen naar het laag gelegen waterniveau van de westelijk gelegen wetering. Daaruit zal een in het westelijk deel van het park aan te leggen vijver worden gevoed, of een overvloed aan water worden geloosd.

Rond de vijver komt er een gravel- of schelpenpad van vierhonderd meter, bedoeld voor wandelaars en sporters. Het hoger gelegen oostelijk deel wordt ingericht als een pluktuin, het overige deel als een wandel- en verblijfspark. Uit kostenoverwegingen wordt het benodigde pootgoed niet aangekocht bij boomkwekers, maar kosteloos opgehaald bij bosbeheerders, die dit verkrijgen door het wegnemen van ongewenst jong opschot uit bestaande bossen.

Naar verwachting zal het grondwerk voor het einde van het huidige plantseizoen, dat eindigt in maart komende jaar, voltooid zijn. Hoe het dan verder gaat was een van de onderdelen van een brainstormsessie onder de aanwezigen. Die was enerzijds wat verwarrend, maar leek anderzijds op het eind toch tot een breed gedeelde opinie te zijn gekomen. Hoofdpunten daaruit waren dat de plaatsbepaling van de te planten boompje en struikjes in ieder geval door een deskundige moest geschieden. Het planten zelf zou mogelijk door de schooljeugd kunnen gebeuren. Maar de vrees was daarbij wel dat de nogal zware klei, zo kort na het grondwerk, moeilijk te betreden zou zijn. Voorts was men van mening dat er een breed scala van publiek verpozing moest kunnen vinden in het park. Daarom dacht men aan het plaatsen van enkele speeltoestellen en de mogelijkheid om de vijver ook te bestemmen voor winters schaatsplezier. Een eerdere suggestie was om een klein deel van het park te bestemmen voor enkele gedenkenis bomen.

Varende monumenten

In de Tielse haven liggen twee historische schepen: de waalschokker Neeltje Jantje, een oorspronkelijke rivier vissersboot, en de Hendrikus, die in het verleden dienst deed als veerboot voor het voetveer tussen Tiel en Wamel. De eerste heeft de monumentenstatus van varende erfgoed en de tweede staat op de shortlist van de monumentenlijst. Ofschoon onder dezelfde bestuurders, zijn de schepen ondergebracht in twee gescheiden stichtingen. Dit om te voorkomen dat de schepen elkaar mee zouden slepen in een eventuele financiële ondergang. De stichtingen stellen zich ten doel dit erfgoed voor de toekomstige generaties te bewaren. Dat is geen geringe opgave, want de in weer en wind liggende schepen hebben vrijwel voortdurend onderhoud nodig, van het schoonmaken en schilderen van het bovendekse, tot een periodieke inspectie en opknappbeurt in een dok, wat nogal wat kosten vergt. Een vaar-tochtje is door de alsmaar toenemende brandstofprijzen evenmin een financiële sinecure voor de stichtingen. En zo zijn er nog meer op te brengen kosten. Om deze redenen tracht men een exploitatiebudget op te bouwen door het voor redelijke prijzen aanbieden van rondvaarten voor toeristen en partijen. Nu gaat dat niet zomaar, want daar zijn de nodige veiligheidseisen aan verbonden. Het op veilige wijze aan boord komen en ontschepen is er een van. Dat is op zichzelf wel in orde, maar in de huidige situatie niet ideaal. De schepen hebben geen eigen ligplaats en worden min of meer gedoogd aan het eind van enigszins wankele steigers, die feitelijk aan de

lichte kant zijn voor de zware Hendrikus en die zeker niet toegankelijk zijn voor rolstoelen en rollators. De wens van de stichtingen is daarom een thans ongebruikte ligplaats van de jachthaven te mogen innemen dicht aan de lage wal. Maar daar zal de huidige pachter, de watersportvereniging De Waal, het mee eens moeten worden. En van die vereniging is de stichting Hendrikus geen lid. Zou zij wel lid worden, dan veronderstelt men dat zij aanloopt tegen de statuten van de jachtclub, die stellen dat er geen commerciële activiteiten door de club en haar leden mogen plaatsvinden. Daarom is door ons lid Roemer Daalderop, tevens adviseur van de stichtingen, verzocht of Waardevol Tiel, zo mogelijk samen met de Oudheidkamer, hier iets in zou kunnen betekenen. Wellicht was het mogelijk dat de gewenste ligplaats uit het pachtcontract van de jachtclub werd gehaald en onder beheer van de gemeente zou komen. Daar heeft onze secretaris, John van Mil, inderdaad initiatieven voor genomen, maar de conclusie was dat het beoogde havendeel in onbruik is geraakt door de watersportvereniging wegens de daar van lieverlede ontstane ondiepte. Maar onlangs heeft John informeel contact gehad met de wethouders Frank Groen en Carla Kreuk over dit onderwerp. Frank vertelde hem dat de haven zeer binnenkort zal worden uitgebaggerd en dat hij daarna van plan is ook een steiger te laten plaatsen die geschikt is voor het aanmeren van de Hendrikus.

Vrees dat de statuten van de watersportvereniging een beletsel zouden vormen hebben wij eigenlijk niet. Wij gaan er van uit dat de stichtingen weliswaar met hun rondvaarten inkomsten verwerven, maar dat enkel en alleen om de instandhouding van de schepen veilig te stellen, zonder verder winstoogmerk. Dat zij geen winstoogmerk hebben staat zelfs ook in hun statuten.

Waardevol Tiel ziet het varen met de historische schepen in ieder geval als een belangrijke promotie van Tiel. Zeker na het grote succes van het nieuwe gilde van stadsgidsen. Een korte rondvaart op de Waal, zou ons inziens een zeer fraaie en mogelijk gewilde aanvulling zijn op een stadswandeling. Bovendien voorzien wij dat ook in de Willemswaard op termijn een aantrekkelijke bijzonderheid komt, wat dan mooi op de route ligt.

Muurschildering toneeltoren

Onlangs werd een ontwerp gepresenteerd voor een al wat ouder plan: de beschildering van de toneeltoren van het Agnietenhof theater. Het ontwerp stelde een manspersoon voor die een nogal grote en onwettelijk hoog opgestapelde vracht aan voorwerpen op zijn schouder droeg. Dat alles had te maken met het verleden van Tiel als handelsstad. Want het was de bedoeling dat de zeer lange Tielse historie in een allegorie werd weergegeven. Maar hoewel de voorstelling wel origineel was, werd deze betekenis niet onmiddellijk door iedereen doorzien en gewaardeerd. Het leek ook eerder associaties op te roepen met een sinds lange tijd uit het straatbeeld verdwenen marskramer of voddendoer. Gemor dus onder gemeentebestuur en publiek. Bij leden van de raad was er de mening dat ook niet volledig was voldaan aan

hun motie en de opdracht aan de ontwerpers. Die sprak over de geschiedenis en het verhaal van Tiel. Maar in het ontwerp was dat verengd naar Hanze, handel en producten. De uitkomst van het ontwerp zou beter passen bij het Veilingkwartier, want de marskramer torste ook een veilingkist.

Nu vond ook Antoine Aardoom dat het ontwerp niet helemaal paste en hij, deel uitmakend van een collectief met Erika Aardoom en Renate Baas, was van mening dat het anders moest en beter kon. Bovendien dacht hij als inwoner van Tiel en ook nog actief als stadsgids, een wat betere kijk op de Tielse historie te hebben dan de eerste ontwerpers. Dus maakte hij met het collectief een ontwerp waarin de iconen van Tiel in ruwe schets zijn weergegeven, zoals de voormalige windmolen, de TBC tram, de Westluidense poort en de Waterpoort. En omdat hij collega stadsgids, John van Mil kende als secretaris van Waardevol Tiel, vroeg hij hem of onze club zijn actie wilde ondersteunen. Dat wilden wij dus van harte, zodat ons logo als ondersteunende organisatie, naast die van andere ondersteuners, op zijn ontwerp kwam te staan. Dat heeft hij vervolgens voorgelegd aan wethouder Verbeek en de beleidsadviseur, Lauren Bekius, van Cultuur en Vitale Stad. Die hebben, naar Antoine ons berichtte, zeer positief gereageerd op de presentatie en het idee voor de wandschildering. Alles voldeed aan de door de raad gestelde criteria. Maar men wilde graag nog een tweede ontwerp, om de raad een keuzemogelijkheid te bieden en het vervolgens ook aan de burgers voor te leggen.

Nu gaat hij proberen met het collectief een echt ontwerp te maken, zodat men direct het eindresultaat kan zien. Want hij denkt dat wellicht niet iedereen door het ruwe schetsontwerp heen kan kijken.

Voor een tweede ontwerp zou, naar onze mening, wellicht gekeken kunnen worden naar twee hoogtepunten uit de Tielse historie: ons eigen stonehenge en de gouden eeuw van Tiel, die zo ongeveer tussen de jaren negenhonderd en duizend moet liggen.

Komende vergadering donderdag 21 november.
Aanvang 19.30 uur. Plaats: Kerkstraat 32.

Vergaderingen 2024 en 2025

donderdag 19 december

donderdag 16 januari

donderdag 20 februari

donderdag 20 maart

donderdag 17 april

donderdag 15 mei

donderdag 19 juni

donderdag 17 juli

in augustus geen vergadering